

”Ingen vill lyssna på våra röster”

En rapport av och om unga regionutvecklarens arbete i
Värmland

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	1
Introduktion	2
Några ord från handledarna	2
Syfte och mål	3
Metod och genomförande	3
Idéverkstad	3
Enkätundersökning	4
Fritidsgårdsbesök och open space	5
Möten med beslutsfattare	5
Övriga aktiviteter	6
Resultat	7
Enkätundersökning	7
Idéverkstäder och fritidsgårdsbesök	8
Förslag att arbeta vidare med	10
Anordna ett Hackathon	10
Plats i ordinarie budget	10
Avslutande ord	11

Introduktion

I den här rapporten kommer vi unga regionutvecklare gå igenom det arbete som har gjorts och dela med oss av vår resa, framsteg och lärdomar från arbetet. Vi kommer bland annat gå igenom vilka metoder vi har använt oss av och vilka resultat det har gett, samt vad vi föreslår ska hända framöver. Vi som skriver den här rapporten heter William Rantala och Ellen Elwin och har jobbat som unga regionutvecklare på Region Värmland sedan hösten 2023.

Vi hoppas att den här rapporten ska inspirera dig som läser det här till att vara med och riva hindren mellan unga och makten, samt bidra med en övergripande verklighetssyn på vad unga i Värmland faktiskt tycker idag. Hinder rivs inte av sig själva, men tillsammans kan vi faktiskt åstadkomma verklig förändring. Tillsammans kan vi skapa ett ännu bättre samhälle för unga!

Några ord från handledarna

Under arbetet med att ta fram en ny handlingsplan gällande hur Region Värmland ska uppfylla barnets bästa fick vi insikten att vi behöver göra mycket mer för att ge barn och unga inflytande på riktigt. Även om vi försökte arbeta för unga insåg vi att vi vuxengissade istället för att lämna över frågan om vad och hur unga vill ha inflytande till ungdomarna själva.

Artikel 12 i FN:s konvention om barnets rättigheter ger barn rätt att uttrycka sina åsikter i alla frågor som rör dem. Artikel 3.1 kompletterar detta då barnets åsikter och önskemål ska tas i beaktande, tillsammans säkerställer dessa artiklar att barnets röst hörs och deras rättigheter skyddas i alla sammanhang.

I Värmland så möter vi utmaningar gällande barn och ungas psykiska hälsa och vi vet genom forskning att barn och ungas inflytande skapar hälsa. Därför är det av stor vikt att unga ges inflytande i beslutsprocesser och att de får vara en del av samhället.

Utifrån ett studiebesök i Falköping våren 2023, där vi träffade unga kommunutvecklare, bjöd vi in ett flertal kommuner som visade intresse i frågan till ett möte med syfte att få till ett samarbete kring ungas inflytande i Värmland.

På mötet togs beslut att vi i projektform skulle anställa två unga regionutvecklare under hösten 2023 med uppdrag att utforska på vilket sätt unga i Värmland vill ha inflytande och i vilka regionala frågor.

För att få stöttning i arbetet inledde vi ett strategiskt samarbete med organisationen Youth 2030 Movement, för att bland annat stötta både de unga regionutvecklarna och deras handledare. Parallellt med detta ville Region Värmlands demokratiberedning hitta ett nytt sätt att få till en medborgardialog med unga i större utsträckning, vilket ytterligare stärkte behovet av att genomföra projektet.

En introduktionsdag hölls för de unga regionutvecklare tillsammans med Youth 2030 Movement på regionens hus. Där blev de introducerade för Region Värmland, deras uppdrag samt fick fördjupa sig i de metoder som de sedan använt sig av i sitt arbete.

Syfte och mål

Som unga regionutvecklare har vårt huvudsakliga uppdrag varit att undersöka hur ungdomar kan och vill ha inflytande i frågor som är viktiga för dem samt ta fram förslag på strategier för att göra inflytandet till verklighet. Vi har även undersökt de eventuella hinder som står mellan unga och makten. En av de viktigaste nycklarna i detta arbete har varit att vi som unga regionutvecklare varit just unga. Vi har på ett bättre sätt kunnat förstå och relatera till andra barn- och ungdomar utifrån vårt egna ungdomsperspektiv.

Metod och genomförande

Idéverkstad

Idéverkstad är den huvudsakliga kvalitativa metoden som vi har arbetat med. En idéverkstad är en separatistisk workshop som leds av en eller flera unga ledare tillsammans med barn och ungdomar. Syftet med en idéverkstad är att skapa sammanhang för unga där deras behov, tankar och åsikter står i centrum. Det är

unga som ska formulera vilka problem de ser i sin vardag, för att sedan försöka hitta lösningar på dessa problem. I början av vårt arbete som unga regionutvecklare fick vi som tidigare nämnt utbildning i denna metod av Youth 2030 Movement och vi har därefter fått fortsatt handledning från dem.

Arbetet med denna metod har varit både lärorik och utmanande. Vi besökte totalt tre fritidsgårdar runt om i Värmland och valde att hålla workshopen på just fritidsgårdar av lite olika anledningar. Både eftersom det är platser där det finns ungdomar men också att det är platser där unga känner sig mer trygga på då det är deras hemarenor till skillnad från om vi hade bjudit in dem till exempelvis regionens hus. En annan plats där det dock finns mycket ungdomar är i skolan, som vi med denna metod inte valt att vara på då det finns en risk att det upplevs som väldigt formellt eller blir för likt skolarbete vilket vi ville särskilja detta arbete ifrån då det inte är samma sak.

Under de två första planerade idéverkstäderna gick det mindre bra. Vi har analyserat detta och sett att det beror på två huvudsakliga faktorer. Dels att det var ett generellt lågt besöksantal på fritidsgårdarna runt om i länet under den här tiden. Men även det faktum att vi valde att ha föranmälan för att få delta på workshopen tror vi har spelat in då det blir lite för formellt när de behövt anmäla sig samt att det kan finnas en känsla av att man inte vill binda upp sig om man sen inte kan delta. Av detta lärde vi oss vikten av låga trösklar och vi tog lärdomarna vidare genom att försöka arbeta mer spontant, mindre uppstyrt och mer avslappnat vid dessa besök och med denna metod. Detta resulterade i en spännande idéverkstad med fyra ungdomar som blev både lärorik för oss och för dem.

Enkätundersökning

Vi arbetade även med en kvantitativ metod för att få in skriftligt underlag direkt från ungdomarna genom att genomföra två enkätundersökningar där över 220 ungdomar svarade. Upplägget för de båda enkätundersökningarna var att ungdomarna skulle besvara tre frågor som centrerades kring ungas påverkansmöjligheter i Värmland. Genom att besvara frågorna var de med och tävlade om en biobiljett. Frågorna som vi ställde till ungdomarna var följande:

- Vad skulle du vilja påverka? (tex. hälso- och sjukvård, kultur, kollektivtrafik, utbildning)?
- Vad hindrar dig som ungdom från att vara med och påverka i Värmland idag?
- På vilket sätt vill du som ungdom vara med och påverka?

Vi fick in massvis av bra och intressanta citat direkt från ungdomarna. (*Är du intresserad av att se mer av resultatet från dessa se den separat bilagan **“Ungas röst i Värmland”***). Vid genomförandet av de båda undersökningarna har vi tydligt sett vikten av att vara engagerad i samtalen med ungdomarna samt ha något som lockar dem till att delta. Detta är viktigt för att ungdomarna ska känna att det är värt att avvara sin tid och vi har i vårt arbete gjort det genom att ha en tävling om en biobiljett och bjuda på godis.

Fritidsgårdsbesök och open space

Utöver idéverkstäder gjorde vi även andra fritidsgårdsbesök där vi hade med oss så kallat "Open space" material. Det är en slags tankekarta med olika hinder och lösningar där syftet är att ungdomarna ska få brainstorma och fundera och berätta om vad de upplever är problem och tillsammans i samtal komma fram till lösningar. Denna metod använde vi oss även av vid de planerade idéverkstäderna som inte gick vägen som en "back up-metod". Vi använde oss av denna metod vid tre fritidsgårdsbesök men vi skickade även ut open space material till sex andra fritidsgårdar runt om i länet och försökte nå ut till ännu fler. Under dessa besök så pratade vi med totalt 28 ungdomar.

Möten med beslutsfattare

För att föra fram ungdomarnas åsikter har vi haft möte med ett flertal ledande politiker inom Region Värmland. Vi deltog vid folkhälsokonferensen där vi modererade delar av dagen och höll en föreläsning om vårt arbete. Vi har även deltagit i Värmlandsstrategins arbetsmöte med syftet att få en mer fördjupad bild av hur vuxna anställda ser på hur man skapar förutsättningar för välmående barn och unga. Avslutningsvis har vi haft två föredragningar, en för demokratiberedningen och en för Region Värmlands regionstyrelse. Den sistnämnda föredragningen genomförde vi vid regionsstyrelsens sammanträde

den 4 juni 2024, där vi lämnade två förslag för de att arbeta vidare med som vi återkommer till i slutet av den här rapporten. Responsen från åhörarna i samtliga möten och föredragningar har varit mycket positiv och det är många som har uttryckt ett stort stöd för det här initiativet och att unga ska få inflytande på riktigt.

Övriga aktiviteter

Utöver de redan nämnda aktiviteterna så har vi deltagit på en workshop i Arvika anordnat av Arbetarnas Bildningsförbund (ABF) i samarbete med Arvika kommun. Där höll vi en kort presentation om vårt uppdrag för de deltagande ungdomarna i workshopen. Dessutom fick vi ta del av deras åsikter kring frågeställningarna på workshopen som centrerades kring vilka orosmoment de tycker att det finns i samhället och världen samt börja hitta lösningar till några av de orosmomenten. Vi har även deltagit i ett möte med Värmlandstrafik och andra ungdomar, där vi gav feedback på en prototyp av den nya bussappen, "Värmlandstrafik", som de håller på att ta fram.

Sedan vi började vårt arbete har vi knutit nya kontakter med alltifrån anställda inom offentlig sektor till politiker. Det har varit och är en viktig del av vårt arbete med att förverkliga det ungdomliga inflytandet. I november 2023 startade vi upp ett Facebook och ett Instagramkonto som fortfarande är under utveckling och som vi ska använda oss av mer frekvent i framtiden. Så passa på att gå in och följa oss och vårt arbete där!

Instagram:

Facebook:

Resultat

Som vi har nämnt tidigare i den här rapporten så har vi fått in en hel del underlag med resultat och citat direkt från ungdomar. Då vi inte får plats med allt i den här rapporten så har vi valt ut några resultat och citat som förhoppningsvis ger dig som läser den här rapporten en övergripande bild av vad unga i Värmland tycker. Är du intresserad av att se mer av resultatet från dessa se den separat bilagan **“Ungas röst i Värmland”**.

Enkätundersökning

Totalt fick vi in 228 svar på de två enkätundersökningarna som gjordes. De båda enkätundersökningarna visar att de två frågor som de tillfrågade ungdomarna vill vara med och påverka allra mest är kollektivtrafik och hälso- och sjukvård.

“Gratis kollektivtrafik för alla studenter och elever”

“Bättre kommunikation mellan vård och individ så att man känner sig hörd och får den hjälp man behöver på ett smidigt sätt”

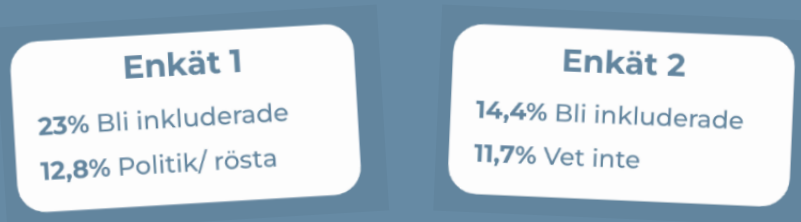
Vidare så lyfte de också vad de upplever hindrar dem från att vara med och påverka. De två största temana som vi identifierat var att de upplever att de saknar kunskap och att deras ålder hindrar dem.

“Jag är en ungdom som inte fyllt 18 än och då tycker jag att det svårt att vara med och påverka när jag inte kan rösta”

“Jag vet inte hur man göra för att få sin röst hörd, eller vem man ska vända sig till.”

Avslutningsvis visar enkätundersökningarna att många ungdomar i Värmland vill vara med och påverka. De största sätten vi ser att unga vill påverka är att bli inkluderade på olika sätt. Både genom att bli inbjuden till möten och samtal där viktiga beslut fattas, bli tillfrågade om ens åsikt och få dela den och veta att den blir lyssnad till och tas på allvar. Men en stor grupp uttrycker också att man inte vet hur man vill påverka och detta visar också på ett behov av ökad kunskap om hur man faktiskt kan vara med och påverka i de regionala frågorna vilket är oerhört viktigt att arbeta vidare med. Många vill även vara med och påverka genom sin röst genom att faktiskt få rösta kring olika frågor, men också politiskt och i olika råd där en får lyfta sin åsikt.

“Jag skulle vilja erbjudas möjligheter att ha möten med folk som har makten att göra skillnad.”

“Ungdomsfullmäktige fungerar väl bra för kommunen, kanske kan något liknande göras för regionen?”

Idéverkstäder och fritidsgårdsbesök

Vi har totalt varit på fyra fritidsgårdar och fått fram flera intressanta svar. I samtal med ungdomarna har vi vid dessa besök sett några återkommande teman dyka upp. I huvudsak handlar det om en upplevd brist på aktiviteter lokalt. Men även att åka till aktiviteter som finns centralt upplevs som ett problem då det finns svårigheter med kollektivtrafiken såsom dåliga avgångstider och långt till hållplatser. Två av ungdomarna lyfter följande:

“Fler bussar på landsbygden”

“För lite busstider, avståndet”

Ytterligare ett återkommande tema vi såg var att de unga upplever att vuxna inte lyssnar på dem på grund av deras ålder och att de upplever att de inte har något att säga till om. De upplever det därför som svårt att kunna vara med och påverka där de bor. Två av ungdomarna sa:

“Det finns inget att säga till om, vill ha fotbollsplan, vuxna måste gå med på vad vi säger”

“De vuxna lyssnar mer om man är äldre”

Avslutningsvis så fick vi även in spännande tankar och åsikter från det open space material vi har delat ut. Ett ytterligare tema som vi har identifierat genom dessa är att de unga upplever en stor avsaknad av förändring, att det helt enkelt är för mycket snack och för lite verkstad. Så här säger två av ungdomarna om det:

“Vill se förändring”

“Känns som att det inte kommer att hända något även om man försöker påverka”

Baserat på svaren som kommit in kan vi se att en betydande majoritet av ungdomarna tycker att det som bland annat hindrar dem från att vara med och påverka är ålder, brist på inkludering från vuxna, avsaknad av förändring eller att man helt enkelt inte vet hur man kan vara med och påverka i frågor som berör en själv. Men trots alla hinder som finns mellan unga och makten så ser vi att det finns en stor vilja hos unga att vara med och påverka, vilket man tydligt kan utläsa bland annat av svaren som har kommit in på frågan: “på vilket sätt vill du som ungdom vara med och påverka i Värmland?”. En ungdom svarade så här:

“Vara med och ta beslut/rådfrågas i beslut”

Förslag att arbeta vidare med

Baserat på och med stöd från de svaren vi fått in från cirka 260 ungdomar föreslog vi vid regionstyrelsens sammanträde den 4 juni 2024 följande saker:

Anordna ett Hackathon

Vi föreslog att Region Värmland ska arrangera ett hackathon under detta eller kommande år. Ett hackathon innebär att experter på olika områden samlas för att gemensamt hitta kreativa och nya oväntade lösningar på utmaningar och problem. Under hackathonet arbetar man i mindre grupper och leds genom olika moment som brainstorming, konkretisering och validering av olika idéer. Under ett hackathon är alla experter - men ingen är expert utifrån sin ålder. Expert är man utifrån sin erfarenhet, kunskap och kompetens. Vårt förslag är att antingen anordna ett hackathon med ett brett fokus på påverkan och ungas inflytande alternativt med fokus på kollektivtrafik och/eller hälso- och sjukvård i och med de svar vi fått i våra enkätundersökningar av vad unga vill påverka.

Plats i ordinarie budget

Vi föreslog även att lönerna för unga regionutvecklare, som för närvarande täcks av ett sökt statsbidrag, ska förankras och ha en plats i Region Värmlands ordinarie budget år 2025. Detta så att arbetet som gjorts under projektet kan, inte bara leva vidare, utan även utvecklas och leda till en mer långsiktig och hållbar förändring till det bättre för unga i Värmland. Men även för att projektet inte bara ska vara ett projekt utan för att det faktiskt behöver bli en del av regionens ordinarie arbete där ett ungdomsperspektiv alltid finns väl förankrat i organisationens strukturer, vilket det här förslaget garanterar. Som det nämndes tidigare i den här rapporten så har en av de viktigaste nycklarna i vårt arbete varit att vi som unga regionutvecklare varit just unga. Då vi har kunnat förstå och relatera till andra barn- och ungdomar på ett bättre sätt utifrån vårt egna ungdomsperspektiv.

Avslutande ord

Vi tycker att det har varit ett mycket lärorikt och spännande uppdrag som verkligen har gett oss ett bredare perspektiv på hur ungas påverkansmöjligheter ser ut i Värmland idag, vilka strukturer som har byggts upp och en djupare förståelse för hur Region Värmland som organisation ser ut. Allt detta samtidigt som vi har träffat flera engagerade människor som kämpar för att riva hindren mellan unga och makten. Vi känner att vi har fått möjligheten att vara med och bidra till det bättre för unga i Värmland och ser fram emot att följa det fortsatta arbetet mot ett ännu bättre Värmland för unga. Som vi har nämnt många gånger tidigare så hoppas vi att det här inte bara blir ett papper i en pappershög, utan att det faktiskt sker någon konkret förändring till det bättre. Att det helt enkelt blir mer verkstad och mindre snack!

Avslutningsvis vill vi återigen trycka på att vi ser att det finns en stor vilja hos unga att vara med och påverka, men vuxna måste också vara med och riva hindren mellan unga och makten. Hindren river sig inte av sig själva, men tillsammans kan vi faktiskt åstadkomma verklig förändring! Trots allt är det som Michelle Obama en gång sade:

*“Ungdomar är inte bara framtiden,
de är också vår nuvarande inspiration och styrka!”*

- Michelle Obama

Av:

Ellen Erwin Fristam, Ung regionutvecklare, Region Värmland

William Rantala, Ung regionutvecklare, Region Värmland

Nicklas Rask, Utvecklingsledare och handledare, Region Värmland

Sara Emsevik, Barnrättsstrateg, Region Värmland

Evelina Kjellström, Engagemangsutvecklare, Youth 2030 Movement